

Nr 282

Av herr Munktell m. fl., om inrättande av en professur i kriminologi vid Stockholms högskola.

Det har under de senaste åren blivit alltmer erkänt att en fast organisation av den kriminologiska forskningen i sedvanliga akademiska former ej längre kan uppskjutas. I själva verket är vårt land härutinnan sämre lottat än de flesta med oss jämförda kulturländer. Detta är desto mera beklagligt som vårt kriminalpolitiska reformprogram måste betecknas som synnerligen framstegsvänligt och tilldragit sig berättigat erkännande i den internationella diskussionen.

En närmare redogörelse för frågans läge och de tungt vägande skäl som tala för det yrkande som framställes i det följande synes här överflödigt, då riksdagens uppmärksamhet vid flera tillfällen fästs på detta angelägna vetenskapliga upprustningsbehov. Vi hänvisa här endast till herr Munktells m. fl. motion i denna kammare nr 539 och fru Wallentheims m. fl. motion i första kammaren nr 423 vid 1957 års riksdag, till herr Munktells interpellation i denna kammare den 9 februari 1954 och justitieministerns svar å densamma den 14 december 1954 samt till allmänna beredningsutskottets utlåtanden nr 15 vid 1955 års riksdag och nr 22 vid 1956 års riksdag ävensom där redovisade remissyttranden. Gången av ärendet i den mån detsamma behandlats av statsmakterna skall emellertid i korthet rekapituleras.

Frågan om inrättandet av en kriminologiprofessur aktualiserades genom proposition nr 86 till 1957 års riksdag angående omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen. På grundval av juristutbildningskommitténs år 1953 avgivna och av universitetskanslern överarbetade förslag avgåvo särskilda utredningsmän den 8 februari en promemoria i ärendet, vilken i väsentliga delar lades till grund för nämnda proposition. Utredningsmännen upptogo i något förändrat och preciserat skick det förslag till inrättande från och med budgetåret 1958/59 av en professur i kriminologi vid Stockholms högskola, som framställdes av juristutbildningskommittén och tillstyrktes av alla berörda remissinstanser samt upptagits i kanslerns förslag.

Detta förslag biträdades emellertid ej av departementschefen i nämnda proposition, närmast av det skälet att inrättandet av professuren ansågs icke ha nödvändigt samband med den föreslagna reformen av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen. Departementschefen tillade emellertid,

att det syntes honom mycket angeläget att brottets orsaker och närliggande spörsmål bleve föremål för intensivare forskning, varigenom också undervisningen kunde förbättras. Det tillades att frågan om professurens inrättande borde upptagas till prövning i samband med behandlingen av högskolans ordinarie petita. I ovan omnämnda motion i andra kammaren nr 539 vid riksdagen 1957 hemställde herr Munktell m. fl. att riksdagen måtte besluta om inrättande av en professur i kriminologi, jämte tillhörande institution vid Stockholms högskola från och med budgetåret 1958/59, allt i enlighet med den av utredningsmännen utarbetade, till Kungl. Maj:t överlämnade promemorian. Denna hemställan avslogs av riksdagen, vars statsutskott dock uttalade att det för sin del ville starkt understryka vikten av forskning och undervisning inom kriminologien samt förutsatte att frågan snarast bringades till sin lösning.

I sina till universitetskanslern ingivna äskanden för budgetåret 1958/59 har Stockholms högskolas styrelse under åberopande av vad som sålunda förevarit i ärendet ånyo hemställt om inrättandet av en professur i kriminologi. Kanslern har tillstyrkt förslaget och bl. a. framhållit, att det vore angeläget att professuren komme till stånd från den 1 juli 1958, så att dess förste innehavare bleve i stånd att noga följa det stora reformarbete inom kriminalvårdens och straffrättens område som nu pågår. Kanslern erinrar också om att strafflagberedningen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 mars 1955 bl. a. understrukit angelägenheten av att ifrågavarande professur snarast inrättades. Det sålunda framförda äskandet har emellertid ej biträtts av vederbörande departementschef i årets statsverksproposition.

Man måste livligt beklaga att Kungl. Maj:t ej funnit sig i år kunna föreslå att professuren vid Stockholms högskola inrättas redan från budgetåret 1958/59. Med hänsyn till brottslighetens fortsatta stegring och det bekymmersamma läge, vari detta förhållande försatt både polismyndigheter, domstolar och kriminalvårdens olika grenar få inga åtgärder försummas för att samhällsorganen skola få läget i sin hand och kunna motarbeta kriminaliteten med radikala metoder. Att den kriminologiska forskningen här kan lämna värdefulla bidrag står utom diskussion, och detta gäller ej endast den på längre sikt arbetande grundforskningen utan även de mera begränsade undersökningar med omedelbart praktisk inriktning vilka utan alltför lång tidsutdräkt kunna ge resultat av omedelbart värde för den aktuella kriminalpolitiken. Även ur utbildningssynpunkt är det av största vikt att ämnet kriminologi med det snaraste vinner hemortsrätt vid åtminstone någon av våra högre läroanstalter, så att rekryteringen av yngre forskare, som från skilda utgångspunkter ägna sina krafter åt en vetenskaplig undersökning av brottslighetsfenomenet och dess ändamålsenliga bekämpande med effektiva och tillika humana metoder, ävensom undervisning och utbildning av den praktiska kriminalvårdens funktionärer, befrämjas.

Under hänvisning till det sagda få vi härmed hemställa,
att riksdagen måtte besluta om inrättande av en professur
i kriminologi jämte tillhörande institution vid Stockholms
högskola från och med budgetåret 1958/59, allt i enlighet
med de av högskolan framställda och av kanslern för rikets
universitet tillstyrkta äskandena samt att ställa härför er-
forderliga medel till förfogande.

Stockholm den 25 januari 1958

Henrik Munktell

Ture Königson

Carl Eric Hedin

Ingrid Segerstedt Wiberg

Astrid Bergegren

Olle Dahlén

Sven Svensson
i Krokstorp
